

Agnieszka Palacz-Chrisidis

Rozprawa doktorska napisana na seminarium z psychoprofilaktyki patologii społecznej pod kierunkiem promotora dr hab. Iwony Niewiadomskiej, prof. KUL oraz promotora pomocniczego dr Joanny Chwaszcz

PODMIOTOWE MEDIATORY ZWIĄZKU MIĘDZY TEMPERAMENTEM A PROBLEMOWYMI ZACHOWANIAMI HAZARDOWYMI MŁODZIEŻY

STRESZCZENIE

Niniejsza rozprawa dotyczy rozstrzygnięcia znaczenia wybranych psychologicznych mediatorów dla związku między wybranymi cechami temperamentu a problemowym graniem hazardowym w grupie młodzieży. Przegląd literatury przedmiotu pozwolił na wyróżnienie czterech czynników mogących wpływać modyfikująco na poziom zaangażowania w granie hazardowe w kontekście posiadanych cech temperamentu. W pracy postawiono dwa pytania badawcze: 1. Jakie związki zachodzą między wymiarami temperamentu a problemowymi zachowaniami hazardowymi młodzieży? 2. Jakie są podmiotowe mediatory związku między wymiarami temperamentu a problemowymi zachowaniami hazardowymi młodzieży? Aby odpowiedzieć na pytania postawiono 11 hipotez badawczych. Postawione hipotezy zostały zweryfikowane w oparciu o badania przeprowadzone na grupie 631 uczniów z terenu województwa lubelskiego. Pomiar zmiennych wyróżnionych w niniejszej pracy został wykonany przy użyciu metod kwestionariuszowych takich, jak: Kwestionariusz Temperamentu EAS-D, Skala poszukiwania doznań ImpSS-8, Gambling Motives Questionnaire – GMQ, Gambling Related Cognitions Scale – GRCS, Kwestionariusz Subiektywnych Norm, Kwestionariusz Berlińskie Skale Wsparcia Społecznego – BSSS, Kwestionariusz South Oaks Gambling Screen – RA SOGS-RA oraz metryczka socjodemograficzna.

Na podstawie uzyskanych wyników w badaniach własnych można stwierdzić, że takie cechy temperamentalne jak emocjonalność, towarzyskość i aktywność mają znaczenie dla wyjaśniania problemowego grania hazardowego młodzieży. Zaskakujące wyniki dotyczą impulsywności i poszukiwania doznań, ponieważ w badanej grupie nie zaobserwowano istotnych statystycznie związków tych zmiennych z problemowym graniem hazardowym młodzieży, co stanowi sprzeczność z wynikami badań dostępnymi w literaturze przedmiotu. Dowiedziono także, iż wyróżnione czynniki psychologiczne pełnią modyfikującą rolę dla

związków zachodzących między czynnikami temperamentalnymi a problemowymi zachowaniami hazardowymi u młodzieży. Wykryte zależności potwierdzają występującą w literaturze przedmiotu tezę, zgodnie z którą w grupie młodzieży największe znaczenie w zakresie kształtowania się zachowań mają rówieśnicy oraz posiadanie autorytetu osób starszych – subiektywne normy prezentowane przez rówieśników oraz rodzinę są najsilniejszym mediatorem związku pomiędzy temperamentem a problemowymi zachowaniami hazardowymi młodzieży